

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

Про папери,
засідання і живинку

Статті, рецензії, нариси

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2023

СПЕКТАКЛЬ ХВИЛЮЄ

Черкаський драматичний театр підготував новий спектакль — «Мораль пані Дульської». На сцені свого театру черкащани побачили героїв талановитої п'єси польської письменниці Габрієлі Запольської. Цей твір, якому буржуазна критика начепила ярлик фарсу, по-справжньому оцінений тільки в наші дні. Нещадна критика міщанства, повне розвінчування затишних міщанських кубелешць, пошлої міщанської моралі надають п'єсі Габрієлі Запольської значного соціального звучання. І в наш час вона зберігає свою злободенність: адже дульщина довговічніша пані Дульської, її нащадки й донині звивають теплі кубельця і відгороджуються від усього на світі зеленими фіранками на вікнах.

Отже, донести до глядача цю злободенність — чи не найважче і найголовніше завдання, яке стояло перед театром. Думається, що з цим завданням театр справився. Режисер-постановник спектаклю Микола Попов пішов по правильному шляху в трактовці п'єси. Вірно прочитавши її соціальний підтекст, режисер разом з тим дещо осучаснив її. І це правильно. Глядач повинен не тільки посміятись над міщанством, але й задуматися.

Персонажі п'єси дали в розпорядження акторів-виконавців багатий матеріал для створення цікавих, самобутніх характерів. Показова в цьому відношенні фігура Феліціана Дульського, роль якого виконує артист А. Дригус. Роль Феліціана, безперечно, важка — адже протягом всього спектаклю він виголошує лише одну фразу, посилаючи всіх до біса. Актору весь час доводиться говорити з глядачем рухами, жестами, мімікою. Тим більше і приємно, що А. Дригусу вдалося і розкрити образ спустошеного, байдужого обивателя. Феліціан — це є нещадне знущання над міщанством: а філістеру

не потрібна навіть мова, настільки спосіб його життя близький до тваринного. Якщо Дульський завжди мовчить, то його дружина пані Дульська (артистка Л. Попова) занадто балакуча. Пані Дульська щиро вважає себе втіленням усіх чеснот і старанно оберігає репутацію «порядності» свого дому. Але порядність вона розуміє по-своєму — дома можна робити що завгодно, аби не було скандалу. Так, щоб її син не розпусничав на людях, вона зводить його з служницею Ганкою, а потім вигонить її з дому. Артистка досить переконливо малює характер Дульської, розкриває її, зрештою, нелюдське єство. Слід проте відмітити, що Дульська-Попова дещо однобічна. Глядач повинен не тільки сміятись, але ще й ненавидіти пані Дульську. Тимчасом вона ненависті викликає мало.

Пані Дульську доповнює її родичка Юльєевич. Спритна, витончена вовчиця, Юльєевич у виконанні артистки К. Федорович переконлива, хоч і занадто штучна. Можливо, це навіть виправдано.

У пані Дульської надійна зміна — це її старша дочка Геся, роль якої вдало грає артистка Ж. Іваннікова. Протягом всього спектаклю ми бачимо, як з простої дитячої цікавості до нічних пригод Збишка, до його любовних історій у Гесі виростає потяг до вульгарного, до сумнівних міщанських насолод.

Цікавий у виставі артист Д. Бзежинський, що грає Збишка. Цинік і пошляк, філістер до мозку кісток, Збишко все-таки розумів, чого варта та міщанська «порядність», його гнітить обивательська мораль, але виплутатися з її тенет, за його ж словами, у нього не вистачає розуму.

«Для цього я занадто дурний», — їм говорить Збишко, коли мати висловлює побоювання, що він, чого доброго, пристане до соціаліста.

Тому протест його набирає своєрідної форми — він пиється, тиняється по нічних кабачках, пускається в розпусту.

Чужа в сім'ї і молодша панночка Меля. На противагу своєї сестрі Гесі, Меля тяжко страждає в пошломому міщанському оточенні. Її наївна віра в людську порядність, світлі вчинки

розбивається об холодні стіни цинізму і лицемірства. Артистка В. Масалова створила привабливий образ милої, найвної дівчинки, передала трагізм цього образу. Тільки в фіналі, де розчарування Мелі переростає у відчай, артистка трохи спасувала і цим збіднила цікавий, змістовний образ.

Хочеться окремо сказати про Гавку (артистка Г. Малозьмова) і Тадрахову (артистка К. Боровик). У п'єсі вони єдині представниці простого, трудящого люду, і симпатії автора явно на їх боці. Прачка Тадрахова має великий життєвий досвід, вона добре вивчила звичаї міщанства, де за гроші їуда продасть їуду. Тому вона так вміло веде розмову з пані Дульською і підбиває Ганку заробити грошей на своїй ганьбі. Ганка — молода дівчина, їй чи не вперше в житті довелося зіткнутися з обманом і лицемірством. Але обдурена і збезчещена, вона тільки на хвилину втрачає гордість. Можна не погодитись з артисткою тільки в одному — чому Ганка така покірنا і послушна?

Ще можна було б багато хорошого сказати про спектакль «Мораль пані Дульської», знайшлися б і зауваження. Але важливо ось що — спектакль вдалий, хвилюючий, він примушує глядачів не залишатися байдужими, а замислитися над тим, що побачили на сцені. А це — вже успіх.

В. СИМОНЕНКО

Газ. «Черкаська правда»,

№ 272, 20 листопада 1956, арк. 3

ЗУСТРІЧ АРТИСТІВ З КОЛГОСПНИКАМИ

Трохи незвичайна публіка заповнила приміщення Черкаського драматичного театру імені Т.Г. Шевченка ввечері 29 листопада. У вестибюлі барвисто перемішалися модні міські плаття з святковим одягом сільських жителів. Було трохи більше шуму і сміху, ніж завжди. Збиралися невеличкі групи,

знайомилися і зав'язували дружні розмови. Ті, хто вперше прийшов в театр, з цікавістю оглядали його.

Артисти теж з хвилюванням готувалися до спектаклю — адже сьогодні в театр приїхали колгоспники. Прийшли на виставу не одиниці, а справжній культпохід організували трудівники сільгоспартілей імені Леніна та «Нове життя» Черкаського району. І, звичайно, хотілося з першої зустрічі встановити дружній контакт з новим глядачем, хотілося, щоб гості повернулися додому не розчарованими.

І ось починається спектакль, якого так нетерпляче ждали і глядачі і артисти. На сцені оживають чудові поетичні образи, створені видатною українською письменницею Ольгою Кобилянською в знаменитій повісті «У неділю рано зілля копала». Можна з певністю сказати, що контакт між артистами і глядачами встановлюється відразу. Це відчувається і в тій напруженій тиші, що панує у залі, і в гарячих та щирих оплесках, що неодноразово переривали спектакль.

А в антрактах ішло жваве обговорення вистави, колгоспники знайомилися і розмовляли з артистами, дякували їм за хорошу гру.

— Вистава дуже хороша, — говорить ланкова колгоспу імені Леніна К. Михайленко. — Особливо мені подобаються старий Андронаті та циганка Мавра. І музика дуже гарна. За душу бере.

— А мені більш всього до вподоби Гриць, — вступає в розмову молода дівчина. — Він такий гарний.

І після закінчення спектаклю довго точилися жваві розмови. Багато сердечних і теплих слів сказали колгоспники на адресу артистів. Перерахувати всі схвальні відгуки, звичайно, неможливо. Можна тільки радіти, що мистецтво завжди знаходить повне розуміння глядача.

Артисти Черкаського драматичного театру прийняли колгоспників на своїй сцені. Будемо сподіватися, що в недалекому майбутньому такі зустрічі стануть хорошою тра-

дицією і зміцнять дружбу театру з трудівниками сільського господарства області.

В. СИМОНЕНКО

Газ. «Черкаська правда»,

2 грудня 1956 р.

НАШ ЩИРИЙ ДРУГ

Сімнадцятилітній Ів Ліві захоплювався музикою і ковбойськими фільмами. Але, щоб у суботу піти в кінотеатр, йому кожного дня доводилося ходити на роботу пішки, заощаджуючи гроші на квиток. А майже поруч з його будинком кожної суботи просто на свіжому повітрі влаштувалися імпровізовані концерти. Тут виступали не професійні артисти і слухала їх не вишукана естетствуюча публіка, а звичайні марсельські робітники. Учаснику концерту можна було заробити п'ятдесят франків, а в Іва не вистачало грошей навіть на трамвай. І він, поборовши страх, вирішив спробувати свої сили на сцені. Перед першим виходом на сцену його запитали, під яким ім'ям він хотів би виступати.

«Я сказав: "Ів Монтан". Це ім'я само мені спало на думку, як відгук голосу моєї матері, коли вона кликала мене обідати, гукаючи з вікна по-італійськи:

— Іво, монта! Іво, монта! (Іво, піднімайся вгору!)».

Так розповідає про початок своєї артистичної кар'єри колишній перукар, робітник, докер Ів Ліві, нині найпопулярніший французький співак Ів Монтан у своїй маленькій автобіографічній книзі «Сонцем повна голова».

Прості, але щирі, як і його пісні, рядки цієї книги скупі розповідають про нелегкий життєвий шлях її автора — сина робітника. Ми знайомимося з Івом Монтаном ще в дитинстві, коли його батькам довелося емігрувати з Італії, рятуючись від фашистських молодчиків. Важко було сім'ї Ліві

і в демократичній Франції — над головою постійно висіла загроза безробіття і голоду. Кожен шматок хліба давався не легкою працею. Одинадцятирічним хлопчиком Ів пішов на фабрику макаронних виробів, а в тринадцять років був уже безробітним.

За словами Монтана, ще в роки свого дитинства він навчився цінити працю простих людей, любити їх мозолисті руки, розуміти їх бажання і прагнення. В роки навали німецько-фашистських орд на Францію, Монтан, як кожний чесний француз, пережив не тільки ганьбу поразки, але й побачив страхіття, що несе з собою війна. Я знав, говорить Монтан, «кипіння охоплених єдиним почуттям народних зборищ, братську солідарність робітників». А, значить, і Францію.

Про цю горду і непокірну Францію, про її прекрасних простих людей і співає в своїх піснях Ів Монтан. Ів Монтан — великий артист. Але популярність його обумовлена не тим, що в нього кращий голос, ніж в інших співаків. Він співає те, що розуміє кожен. Він не любить свого прекрасним голосом, а в піснях виражає думки і сподівання простих людей, і він має повне право заявити: я співаю про народ і для народу.

«Мої політичні симпатії ні для кого не секрет. І ті, хто має дурість ставити їх мені в докір, повинні вникнути в слідуюче, перше, ніж сперечатись.

Я був вихований в робітничому середовищі. Я сам був робітником, і робота моя була важкою. Я зазнав горе найвідвертішої експлуатації. Я втілював мої надії в ідею революції, здатної встановити соціальну справедливість. Неприкрашена правда постала переді мною в усій очевидності.

Якби я тепер навіть перемінів фронт, відмовившись від своїх переконань, стан речей від цього не змінився б. Злидні, несправедливість, нерівність лишалися б, як і раніше. Я ж вважав би себе зрадником. Не думаю, що від цього жилося б мені спокійніше. Я хочу, щоб гроші, які я одержую, не прибавляли людям горя. Я стараюся також, щоб мої пісні

були символом братнього зв'язку, служили паролем між товаришами».

Так може говорити тільки людина, яка глибоко розуміє інтереси свого народу і країни і дорожить ними. Ів Монтан не тільки видатний співак, але й людина великої громадянської мужності. Коли фашистські недолюдки у Франції підняли шалену кампанію проти його поїздки в Радянський Союз, пустили в хід наклепи і погрози, артист не похитнувся в своїй рішучості. І зараз — на зло тим недалеким політиканам і продажним писакам, що намагаються за всяку ціну перешкодити взаєморозумінню між народами, Ів Монтан співає свої прекрасні пісні в Радянському Союзі.

*И забываются большие расстоянья,
Когда поет хороший друг!*

В. СИМОНЕНКО

Газ. «Черкаська правда»,

№ 300, 23 грудня 1956, арк. 3

ФІЛЬМ ПРО ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА

Охопити всі сторони життя геніального Каменяра в одному фільмі просто неможливо. Великий поет, талановитий прозаїк, пристрасний публіцист, літературознавець, революціонер-демократ — далеко не повний перелік «професій» його літературного феномена. Якби автори фільму «Іван Франко», випущеного Київською кіностудією, побажали хоч побіжно торкнутися кожної сторони діяльності великого Каменяра, вони б не уникнули схематичності і неминуче скотилися б до ілюстративності, якої, до речі, фільм і так не позбавлений.

Нам здається, що автори фільму в принципі пішли вірним шляхом, поставивши за мету показати глядачам Фран-

ка — велику людину, невтомного і непримиренного борця зі злом і неправдою. Саме таким знав Івана Франка наш народ.

Глядач знайомиться з Франком уже в роки його політичної зрілості, коли поет за революційну діяльність потрапив за ґрати львівської в'язниці. Крок за кроком розповідається про нелегке життя письменника, про переслідування і цькування його з боку австрійської влади.

Слід, однак, відмітити, що в фільмі місцями відчувається і деяка поспішність, скоромовка. Інколи одні епізоди несподівано змінюються іншими, непідготовленими розвитком дії і психологічно невмотивованими. Очевидно, ці недоліки сценарію Л. Смілянського не були усунуті постановником Т. Левчуком і режисером В. Конарським при роботі по зйомці фільму. Ця нечіткість сюжетної лінії, її уривчастість шкодить цільності образу Івана Франка.

Але прекрасне виконання ролі Франка Сергієм Бондарчуком згладжує ці недоліки сценарію. З першої появи Бондарчук-Франко приковує до себе увагу, примушує хвилюватися і переживати разом з ним. Своєрідний артистичний «почерк» Бондарчука, його манера добре знайомі радянським глядачам з інших фільмів, але ні в якому разі не можна сказати, що артист тут повторюється. Як би любителі критикувати не вишукували схожості між Шевченком і Франком у виконанні Бондарчука, протягом фільму ми бачимо на екрані справжнього Івана Франка. Роль Івана Франка, безперечно, творче досягнення артиста.

Цікавий також образ Ольги — дружини письменника, роль якої виконує Л. Гриценко. Хоча в фільмі їй відведено скромне місце, складається повне уявлення про її характер. Особливо сильне враження справляє гра артистки в сцені, де, доведена до відчаю цькуванням і залякуванням, Ольга божеволіє.

Приємне враження залишає артистка І. Скобцева, що виконує роль Людвіки.

Менше повезло соратникам і друзям Франка. Їх характери виписані нечітко, блідо. Вони у фільмі нагадують більше

гостей, ніж дійових осіб. Навіть така цікава людина, як Михайло Павлик (артист Я. Геляс), позбавлена свого лиця. Та це й не дивно, адже йому відведена дуже скромна роль — слухати і схвалювати слова Франка. Звичайно, ніхто не збирається заперечувати тієї істини, що Франко був вождем прогресивних літературних сил Галичини, але невірно заслуги Павлика зводити тільки до того, що він розумів Франка.

Не запам'ятовується (якщо не брати до уваги зовнішності) і Гжибович у виконанні артиста Шпрингфельда. Тимчасом в основі цього образу є раціональне зерно. Тим більше, що цей образ сприяв би розумінню того, в яких умовах доводилося жити і працювати великому письменнику, коли багато опозиційно настроєних інтелігентиків врешті решт зраджували своїм ідеалам і переходили на сторону реакції.

З невинуватою байдужістю у фільмі показуються представники українського буржуазного націоналізму. Відомо, як Франко ставився до вузьколобих висловлювань націоналістичних писак, до їх демагогічного базікання про «неьку-Україну», до хуторянської обмеженості. Більш переконливо показана боротьба Івана Франка з людьми, що сіяли ворожнечу між поляками і українцями.

Хотілося б, щоб фільм про великого Каменяра був бездоганним. Але наявні недоліки, звичайно, не можуть заступити його пізнавального і виховного значення. Правдива розповідь про життя великого сина українського народу зустріне теплий прийом у нашого глядача. Тільки в Черкасах за тиждень фільм подивилося кілька тисяч чоловік, незважаючи на те, що відділ кінофікації управління культури «потурбувався», щоб він демонструвався в найхолоднішому кінотеатрі міста. Але це вже відноситься не до недоліків фільму, а до недоліків у роботі відділу кінофікації обласного управління культури.

В. СИМОНЕНКО

*Газ. «Черкаська правда»,
№ 7, 9 січня 1957, арк. 3*

НА П'ЯТИ ВЕРСТАТАХ

Початок трудової біографії для кожної молодої людини незабутній. Назавжди запам'ятався і Олександрі Гришко вересневий день 1954 року, коли вона вперше прийшла в механічний цех черкаського машинобудівного заводу імені Петровського. Все тут було незвичайним для дівчини, яка тільки-но одержала атестат зрілості і, ніде правди діти, мала досить-таки туманне уявлення про свою майбутню спеціальність фрезерувальниці. Здавалося, що їй ніколи не вдасться примусити капризний зубофрезерувальний верстат слухатися своїх рук. Але тим більше хотілося добитися свого.

Проходили дні, дівчина звикала до нової обстановки і все більше вірила в свої сили. Зрозуміла, що головне — мати справжнє бажання і наполегливість добитися свого, оволодіти спеціальністю. А ця наполегливість і бажання в Олександрі були. Вона уважно прислухалася до порад досвідчених робітників, старанно і наполегливо вивчала «характер» зубофрезерувальних верстатів. І ось вже наприкінці 1954 року їй довірили таких верстатів аж п'ять.

Звичайно, на п'яти верстатах спочатку було нелегко працювати. Але труднощі для того й існують, щоб їх переборювати. Олександра Гришко уважно вникала в технологію виробництва, думала над тим, як поставити роботу так, щоб не прогаювати жодної хвилини. Дуже допомогли дівчині оволодіти секретами техніки і ті знання, які вона одержала в середній школі. Зараз Олександра Гришко є однією з кращих робітниць заводу. На честь 40-ї річниці Великого Жовтня і виборів до місцевих Рад, вона щомісяця виконує норми виробітку на 300–350 процентів.

Олександра Гришко не лише висококваліфікований спеціаліст. Вона бере активну участь в громадському житті дружного робітничого колективу, є комсомольським ак-

тивістом, проводить агітаційно-масову роботу серед виборців.

В. СИМОНЕНКО

Газ. «Черкаська правда»,

№ 47, 24 лютого 1957, арк. 3

ВИХОВАТЕЛЬКА КАТЕРИНА БІЛАН

Нелегка, але почесна справа працювати з дітьми, виховувати майбутніх громадян нашої соціалістичної Вітчизни.

— Діти — це наше майбутнє, — говорить вихователька Черкаського дитячого садка № 4 Катерина Сергіївна Білан. — Кожному ж хочеться зробити щось для майбутнього. Саме тому я й вирішила присвятити своє життя дітям, їх вихованню.

Катерина Сергіївна працює вихователькою в дитячому садку більше 6 років. Для стажу, можливо, це й не так багато, але для того, щоб зарекомендувати себе хорошим спеціалістом — досить. За цей час Катерина Сергіївна, дійсно, проявила себе здібною, чуйною і уважною вихователькою. Сотні допитливих і вередливих малюків відчули на собі її материнську турботу, ласку і разом з тим вимогливість. На перший погляд може здатися, що виховувати дітей проста і легка справа. Насправді це далеко не так.

Катерина Сергіївна вміє завоювати довір'я і любов дітей, розуміє їх внутрішній світ. А для цього ж треба знати і батьків дитини, і її нахили, і умови, в яких знаходяться малюки вдома. Часом доводиться починати виховання дитини з роботи з батьками. Все це дуже кропітка робота і вимагає багато сил і часу, а головне — любові. Без любові до дітей не можна їх виховувати.

Катерина Сергіївна любить свою справу і повсякденно дбає за підвищення своєї кваліфікації. Зараз вона заочно навчається на третьому курсі дошкільного факультету Київського педагогічного інституту імені Горького. Підвищуючи

свою кваліфікацію, вона, водночас допомагає своїм молодим колегам і порадами і ділом.

Мабуть, така вже логіка речей, що хороший спеціаліст завжди є і активним членом свого колективу, багато турбується про громадські справи. Катерина Сергіївна також приділяє багато часу громадській діяльності. В дитячому садку № 4 вона працює головою місцевого комітету профспілки.

В 1955 році Катерина Сергіївна була вперше обрана депутатом Черкаської міської Ради. Два роки вона працювала секретарем постійної комісії комунального господарства. Багато разів виконувала відповідальні доручення виконкому міськради. Зокрема, двічі провела обстеження на швейній фабриці про забезпечення робітників паливом і про стан відомчого будівництва. Матеріали обстеження були уважно вивчені міськрадою, в результаті чого вжиті ефективні заходи до поліпшення забезпечення робітників фабрики паливом. Трудящі виявили високе довір'я Катерині Білан, вдруге висунувши її кандидатом у депутати міської Ради.

На наше запитання, що вона сподівається зробити для міста як депутат, Катерина Сергіївна відповіла:

— На зустрічах із своїми виборцями я зрозуміла, що їх чи не найбільше хвилює питання про благоустрій нашого міста. Зроблю все залежне від мене, щоб виконати цей наказ виборців.

В. ЩЕРБАНЬ

Газ. «Черкаська правда»,
№ 50, 28 лютого 1957, арк. 2.

ЗВІТ ПЕРЕД ЧИТАЧАМИ

Відбулася конференція читачів, присвячена підсумкам роботи обласної бібліотеки імені Маяковського за минулий рік.

Коротку інформацію зробила директор бібліотеки т. Кузьменко. Вона відмітила, що протягом року кількість читачів зросла більше як на 2 тисячі чоловік. За цей час фонд бібліотеки поповнився на 29 тисяч томів, серед яких — 7 тисяч томів політичної, 3,5 — технічної, понад 8 тисяч — художньої літератури.

Представники обласної бібліотеки подали значну методичну допомогу районним, міським і сільським бібліотекам області.

Зміцнився зв'язок бібліотеки з читачами міста. За рік зроблено 20 оглядів творів художньої літератури, з них 18 — безпосередньо на підприємствах. При активній участі читачів пройшло 9 читацьких конференцій.

Поряд з цим у роботі бібліотеки є ще деякі недоліки. Зокрема, не можна визнати достатньою практичну допомогу сільським бібліотекам. Великі незручності є в читальному залі, кімнатах, де розміщені абонементи. Через те, що тут тісно, читачам іноді доводиться по півтори години стояти в черзі, щоб поміняти книгу. Це тому, що в Черкасах досі немає міської бібліотеки і її функції доводиться виконувати обласній.

На конференції виступили читачі тт. Попова, Терентьева, Світненко, Брозніченко, Мартиненко та інші. Вони говорили, що в основному задоволені роботою бібліотеки, проте не завадило б частіше проводити читацькі конференції, ширше пропагувати новинки радянської літератури. Міськраді треба вже потурбуватися про розширення приміщення цього закладу, тим більше, що такі можливості є.

На конференції обрана бібліотечна рада з 11 чоловік.

В. ЩЕРБАНЬ

Газ. «Черкаська правда»

№ 53, 3 березня 1957 р., арк. 3

«ПОЛЮШКО-ПОЛЕ»

Нарисами Валентина Овечкіна зачитувалися, їх в один голос хвалили і навіть перехвалювали. Але спроба втілити їх на екрані була зустрінута більше, ніж холодно. Кінофільм «Своїми руками» освистали з такою ж одностайністю, з якою захоплювалися нарисами. Любителі побазікати вгледіли в ньому те, що «мовляв, колгоспна тематика глядачеві вже приїлася та й кіномитці зверталися до неї вже стільки раз, що нічого цікавого там знайти не можна». Подібні твердження нерідко можна було почути серед розчарованих глядачів. Не будемо доводити, наскільки немічні і безпідставні такі висновки. Це зрозуміло кожному.

Але такі розмови примушують замислитися над іншим, згадати про відповідальність авторів не лише перед глядачем, але й своєю совістю художника і, зрештою, перед самою темою. Адже варто «прокрутити» на екранах кілька невиразних, шаблонних фільмів про життя колгоспного селянства, і глядач мимоволі проймається недовір'ям до всіх фільмів, присвячених цій темі, і навіть «Чужу рідню» піде дивитися озираючись.

Тим більше приємно, що майже в усіх фільмах, які з'являються останнім часом, спостерігається, якщо не повний відхід від схематичності, то цілком явні шукання нового, оригінального, свіжого.

Не завжди, правда, ці шукання увінчуються успіхом. Цікавий у цьому відношенні кінофільм «Полюшко-поле», випущений кіностудією «Мосфільм».

На екрані ми бачимо живих людей, колоритні і своєрідні характери яких запам'ятовуються і приваблюють. Їх долі хвилюють глядача.

Ось перед нами розумна і енергійна Лисавета Ураганова — голова колгоспу. Характер у неї крутий, і вона ладна зубами гризтися за своє щастя. Наговір і плітки турбують цю жінку

менше всього, — вона не даремно посивіла до тридцяти п'яти років. Лисавета знає, як тяжко втратити дорогу людину, і як нелегко знайти нове щастя. Коли треба захистити себе, вона не зупиниться перед грубістю і може «відчистити» на всі боки того, хто суне носа в її сімейні справи. Але разом з тим це чудесна, прекрасна жінка. Вона і сердиться по-жіночому, і лукава по-жіночому, і ласкава та привітна по-жіночому. Треба віддати належне артистці Вірі Марецькій, яка створила справді чарівний і хвилюючий образ радянської жінки.

По-своєму приваблива і Валя Чернишова — колгоспний агроном, дівчина закохана в свою справу і, за її словами, «заручена з полями». Артистка Р. Ніфонтова, яка завоювала довір'я глядачів у «Вольниці», провела цю роль зі смаком. Велике і щире кохання своєї героїні артистка передає просто і переконливо, без надокучливих зітхань і театральних поз. Нам тільки здається, що автори фільму даремно примусили Валю тікати від свого кохання. Це найлегший вихід — посадити героїню в поїзд і відправити її куди-небудь подалі. До того ж такий прийом в кіно далеко не новий — він має солідний стаж.

З жіночих образів запам'ятовується також Катерина Онисимівна (артистка Л. Гриценко), баба Дуня (артистка Є. Пошова) і доярка Катька Квасова (артистка С. Харитоновва). Добре, що всі вони мають свої чітко окреслені характери і індивідуальні риси.

Але чоловікам у «Полюшко-поле» поталанило значно менше. Тут ми не знайдемо жодного такого цільного характеру, як Лисавета Ураганова. Найбільше місця в фільмі відведено директору МТС Холіну (артист В. Сапаєв) та головному агроному Савицькому (артист А. Ануров).

Обидва вони потрапили в нелегке становище. Холін закохується в Лисавету, але в нього є дружина, і він протягом фільму двічі перебивається від однієї до іншої. Серце велить одно, а сумління інше. Нарешті він знаходить в собі сміливість залишитися з любимою жінкою.

Савицький довгий час не помічав кохання Валі і лише після поїздки в обласний центр, де остаточно розчарується в своїй попередній симпатії, раптом прозріває. Та вже пізно: Валя виїхала в інший район.

І Холін і Савицький викликають співчуття більше, ніж жінки. Обидва вони якісь безініціативні, нерішучі, навіть сентиментальні.

Недоліком фільму є те, що в ньому багато засідань і нарад. До того ж ці сцени, наміром яких, очевидно, було віддати данину масовості, виконані за старими схемами. Вони мало пов'язані з сюжетом і уповільнюють розвиток дії. Є у фільмі і резонери, уста яких покликані виголошувати істини. Не обійшлося і без банального формаліста-демагога.

Таким чином, видно, що там, де автори втискували життя в надумані схеми, вони нічого нового сказати не змогли. Це зайвий раз свідчить, що єдиною запорукою успіху фільму є життєва правда, і відхід від неї не приносить нічого доброго.

Хочеться висловити надію, що здібний режисер-постановник В. Строева, врахувавши деякі промахи «Полюшко-поле», порадує в недалекому майбутньому наших глядачів новими цікавими фільмами. Тільки сміливіше треба відходити від схеми, обминати посивілі від старості прийоми, показувати нове по-новому.

В. СИМОНЕНКО

Газ. «Черкаська правда»

№ 63, 15 березня 1957, арк. 4

ЦЕ НЕ ПОВИННО ПОВТОРИТИСЯ!

Три покоління кінопрацівників були свідками двох кривавих злочинів німецького мілітаризму перед народами. Вони зафіксували на плівці події останніх шістдесяти років життя Німеччини. Ці кадри викривають справжніх винуват-

ців трагедії двічі обдуреного німецького народу, двічі втягнутого у безрозсудні несправедливі війни. Фільм «Це не повинно повторитися» обвинувачує вбивць і закликає всіх чесних німців бути пильними: реакція не спить, вона виношує нові авантюристичні плани.

Автори фільму говорять з глядачем мовою фактів і ці факти настільки красномовні, що не потребують ніяких коментарів. Кадр за кадром відтворюють жажливі картини недалекого минулого, вони розповідають, хто готував дві світові бойні, хто допомагав злочинцям, хто виніс на своїх плечах весь тягар цих воєн.

...Кінець XIX століття. Кайзерівська Німеччина посилено готується до війни. Німецькому імперіалізму тісно в своїй країні, йому потрібні нові ринки збуту, колонії. Але світ уже розділений між хижакками інших країн — німецькі імперіалісти виявилися останніми біля колоніального корита, їм залишилися мізерні недоїдки. Щоб завоювати собі «місце під сонцем», вони готуються до війни за переділ світу. Розгнущана, шовіністична пропаганда базикає про оздоровлення світу істинно німецьким духом. Соціал-демократи зраджують робітничий клас і голосують за воєнні асигнування. І ось вся Європа стає ареною жорстоких боїв. За інтереси купки монополістів гинуть обдурені патріотичною пропагандою солдати, задихаються від холоду й розрухи міста, чорна тінь смерті нависла над Європою. А на Круппа, Стінесса, Тіссена війна діє, як цілюща ванна — фантастичні прибутки пливуть у їхні кишені.

Але війна була добрим уроком і для трудящих. І ось, запалений прикладом російських пролетарів, німецький народ розтрощує вщент кайзерівську монархію. «Геть війну! Свобода! Республіка!» — під такими лозунгами боролися і перемагали німецькі робітники. Але вірні прислужники імперіалізму — лідери німецької соціал-демократії — вдруге зрадили робітничому класу. Поки робітники охороняли новий уряд, вони за спинами народу викликали війська. Ці

війська прийшли з наказом розгромити революційні сили, вбити Карла Лібкнехта і Розу Люксембург, і вони виконали цей наказ.

Республіка проголошена, та вождями її були прислужники Круппа і Тіссена, а солдатів муштрували кайзерівські генерали. Однак в цей час зміцніла і набула великого впливу нова сила — Комуністична партія Німеччини. Очолюваний нею робітничий клас розгорнув таку боротьбу за свої права, що тримати його в покорі «республіканськими» методами капіталісти вже не мали змоги. Буржуазії потрібна була диктатура і її вибір впав на Гітлера. Керівники соціал-демократи втретє зрадили робітничий клас: вони не хотіли об'єднатися з комуністами для відсічі фашизму.

Фашизм почав свою підготовку до війни за світове панування з подавлення демократичних сил всередині країни. Всі, хто сумнівався в «особливій місії» нацизму, потрапляли за ґрати в'язниць, у концентраційні табори, на каторгу. З гордістю людожера біснуватий фюрер заявляв: «Можливо, знайдеться хто-небудь, хто не захоче мені пробачити знищення марксистських партій, але я так само знищив і всі інші партії». Обдурені фашистською пропагандою, вимуштрувані в гітлерівських казармах, німецькі солдати йшли вершити чорну справу. Це були не солдати, а вбивці, і нагородою за хоробрість їм була не слава, а прокляття. Коричнева чума прокотилася по Європі, людство стояло перед загрозою повернення до варварства. Але серце людства билосся. Воно билосся в Москві. Радянські війська розтрощили гітлерівську воєнну машину, врятували світ від фашистського рабства.

Фільм «Це не повинно повторитися» — збірник історичних кінодокументів. Він змонтований з кадрів, знятих в різний час і різними операторами. Тут використані документальні кадри: виступи Карла Лібкнехта, Ернеста Тельмана, Вільгельма Піка, Вальтера Ульбріхта. Також використані документальні кадри про кайзера Вільгельма II, Гінденбурга, Гітлера, кадри з фільмів нацистського міністерства пропа-

ЗМІСТ

Спектакль хвилює	3
Зустріч артистів з колгоспниками	5
Наш щирий друг	7
Фільм про великого Каменяра.	9
На п'яти верстатах.	12
Вихователька Катерина Білан	13
Звіт перед читачами	14
«Полюшко-поле»	16
Це не повинно повторитися!	18
Хороша комедія	21
Трагедія Хіросіми	23
Відкрите питання про театри народної творчості	26
Нездійснений задум	29
Фільм про бійців	32
Чому забуті їх імена?	34
В добру путь!	37
Заради наживи	39
Село на нашій Україні.	42
Підпільниця Катерина Винниченко	44
Праця — найкращий вихователь	48
Гімн людині	53
Як т. Лобода піймав ґаву	56
Розправляють крила орлята	58
«Доля людини»	63
А ви, як думаете?	67
«Сільські вечори»	67
Не все давнє доконче славне.	70
На воді і під водою	71
Денисенко випнув груди	73
Думки після концерту.	74
Чому Володя відбився від рук?	76
Бібліотека... На балконі	81
Зустріч двох поколінь	84

Виступає Черкаський міський....	90
А хлопець він непоганий	93
Не гріє сонце на чужині.	96
Як хлів пожежників підвів	99
«Пошти» людина	100
«Якщо в серці весна»	105
Художня бездіяльність	108
Посмішка дружби	110
Двое вийшли з ЗАГСу.	112
«Хліб і троянди»	115
Ми з тобою, Олег!	117
Боржники	119
«Шедеври» кулінарії	125
Літак відправляється о 9-ій	126
Дорога мама.	128
Однополчани Юрія Гагаріна	133
Канадський турист в Стеблеві.	135
Поема про Кобзаря	138
«Юстина»	140
Чудодійні плоди	144
Посмішка — паспорт щирості.	146
Сини героїчної Куби.	148
Трактор стає слухняним	150
Життя Ласаро належить революції.	153
Падіння трухлявої стіни	157
Сонячний акорд	159
Почуттям торгує лише обиватель.	161
Село крокує в майбутнє	164
Шполянська «магнітна аномалія».	184
Про папери, засідання і живинку.	187
Надійна опора	190
На вищий ступінь культурного розвитку	193
Наша рідна Вітчизна	201
Сонце, засвічене у Жовтні	205
Вдячність землі.	217